

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) 2024-2032, Sola kommune

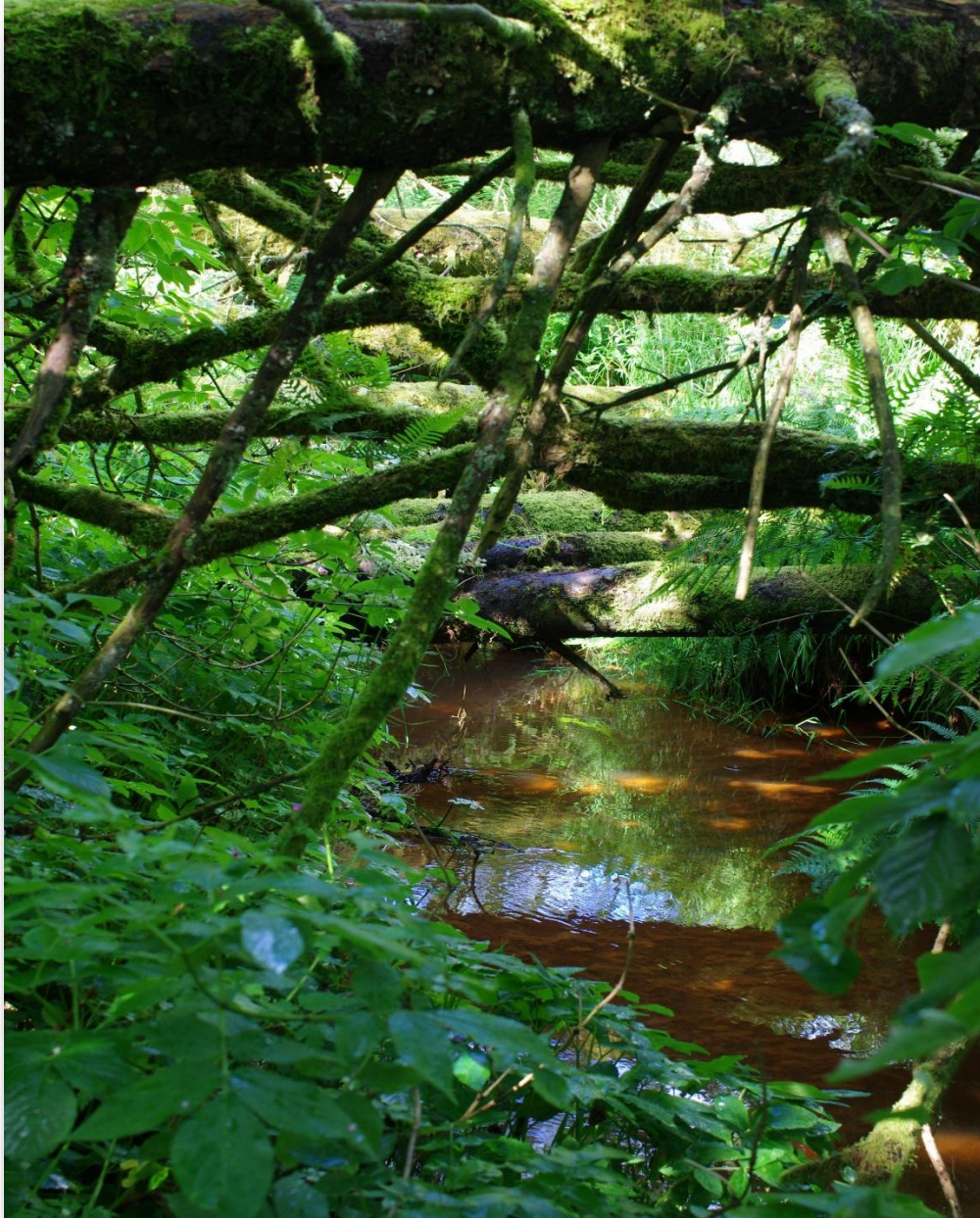

FOTO: HESTABEKKEN , ANNE ELISABETH CARLSEN/NATURECO

Innhold

Bakgrunn.....	3
Overordnede føringer.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Regelverk.....	3
Proessen.....	3
Fakta om landbruket, kulturlandskapet og vannforekomster i kommunen	3
Prioriteringer	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Lokale frister, regler og retningslinjer	5
Tilskuddssatser	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Kulturlandskap, kulturminner/kulturmiljø, ferdsel/turveier og viktige vannforekomster. Feil! Bokmerke er ikke definert.	
Kulturlandskap.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Kulturminner/kulturmiljø	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Ferdse/turveier	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Viktige vannforekomster	Feil! Bokmerke er ikke definert.

Bakgrunn

Hovedformålet med prioriteringene i SMIL - strategien er å stimulere aktive landbruksforetak til en ekstra innsats ut over den daglige driften på tiltak innen biologisk mangfold, kulturlandskap og forurensing.

Vilkår er at søker har tilskuddsberettiget produksjon på landbrukseiendommen som oppfyller vilkårene i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Sola kommune vil gjennom bruk av SMIL – midler, i den neste 8 - års periode, prioritere tiltak som:

- er med på å bedre vannkvaliteten i kanaler/bekker/vann i kommunen
- tar vare på kulturlandskapet
- opprettholder biologisk mangfold i landbruksområdene

Dette i tråd med nasjonale og regionale føringer for landbrukspolitikken. Sentrale satsingsområde er ivaretagelse av kulturlandskapet etter naturmangfoldloven, og å redusere forurensing etter vannforskriften.

Regelverk

SMIL-ordninger er hjemlet i «*Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket*».

Annet sentralt regelverk som kommunen må ta stilling til ved behandling av SMIL-søknader er blant annet:

- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Lov om kulturminner (kulturminneloven)
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)

Landbruksdirektoratet legger vekt på at det i kommunale SMIL-strategier, er en god kobling mellom SMIL-ordningen og RMP. Derfor vil føringene og målsettingene i «Regionalt miljøprogram i Rogaland 2023-2026» også kunne påvirke hvordan Sola kommune kan bruke SMIL-midler fremover.

Tilskuddet er statlige midler som blir overført til kommunene. Kommunen har veilednings- og tilretteleggingsansvar og er vedtaksmyndighet for alle søknader vedrørende SMIL-tilskudd. Kommunene skal forvalte tildelte midler ut fra lokale utfordringer og prioriteringer.

Prosessen

I arbeidet med SMIL- strategien er det gjennomført møte med Sola bondelag som også har kommet med innspill i forkant av politisk behandling og høring. Statsforvalteren har kommet med innspill underveis i prosessen. Tiltaksstrategien gjelder for 8 år, med mulighet for å korrigere om det skjer endringer i regionale og nasjonale målsettinger for SMIL.

Fakta om landbruket, kulturlandskapet og vannforekomster i kommunen

De naturgitte forutsetningene for matproduksjon i Sola er blant de beste i landet.

35892 dekar - 51,9% - av kommunens landareal er jordbruksareal. Dette fordeler seg videre slik:

Fulldyrka areal	:	28945 dekar	41,9%
Overflatedyrka areal	:	233 dekar	0,3%
Innmarksbeite	:	6714 dekar	9,7%

95% av kommunens fulldyrka og overflatedyrka areal er jordsmonnkartlagt.

58,3 % av dette er av svært god jordkvalitet, og 33,2 % er av god jordkvalitet.

Jordbruksarealet i Sola er dermed en viktig ressurs for matproduksjon, også i nasjonal sammenheng.

Hovedproduksjonen i kommunen er gras. I tillegg til innmarksbeitene, blir rundt 20000 dekar fulldyrka jord brukt til grovfôrproduksjon.

Sola kommune står overfor en rekke utfordringer der kulturlandskap, biologisk mangfold og vannforekomstene er under press.

Intensiv landbruksdrift kan føre til avrenning til vann fra gjødsling og bruk av plantevernmidler. Arealendringer i forbindelse med utbygging og urbanisering kan føre til tap av biologisk mangfold og dårlig tilstand i vannforekomstene våre.

Det er viktig å ta vare på disse arealene med tanke på insekter, og leveområder for fugler og vilt. Områdene er i tillegg viktige for folkehelsen og i et friluftslivs perspektiv.

Prioriteringer

Prioriteringer som gjort i Sola kommune er:

- å hindre forurensning fra avrenning fra landbruket:
 - ved å etablere gode kantsoner langs kanaler/bekker som går over flere landbrukseiendommer
 - plante til med trær og busker langs randsoner i vannforekomster
 - etablere og vedlikehold av renseparker/fangdammer i nedslagsfeltet (se vedlegg)
- å fremme kulturlandskapet og biologisk mangfold i landbruket gjennom:
 - ulike skjøtselstiltak
 - bevaring av restarealer og åkerholmer og hindre at disse dyrkes opp eller ryddes bort
 - plante til med trær og busker langs randsoner i vannforekomster
 - åpning av bekker
 - bevaring av steingarder
 - fjerne piggtråd
- turstier og turveier
 - å etablere turstier som går over flere landbrukseiendommer
 - merking/rydding av eksisterende turstier
 - restaurering og synliggjøring av utvalgte kulturminner langs en tursti
 - gjerdeklyvere og hundeporter

Sola kommune vil prioritere søknader som går på tvers av flere landbrukseiendommer.

Lokale frister, regler og retningslinjer

Frist for å søke på SMIL-midler er:

- 1. april
- 1. september

Søknadene blir behandlet samlet etter søknadsfristen. Ved få/ingen søknader 1. april settes søknadsfristen 1. september. Etter det er det flytende frist fram til årlig tildeling er brukt opp.

Regler og retningslinjer:

- Søknader om SMIL-midler sendes digitalt via AltInn. Søknaden må sendes innen søknadsfristen.
- SMIL-tilskudd kan bare gis til foretak som har rett til produksjonstilskudd i jordbruket, jfr. Smil-forskriften.
- Søknaden behandles av Sola kommune, med Statsforvalteren som klageinstans.
- Prosjekt som er påbegynt og gjennomført vil det ikke bli innvilget SMIL-midler til.
- Frist for gjennomføring av tiltak er 3 år. Det kan søkes om å forlenge fristen med 2 år om søknad for forlenging fremmes før gjennomføringsfristen går ut.

Ved siste søknadsomgang på høsten kan fordelingen mellom ulike tiltaksgrupper fravikes, slik at samlet tilskuddspott kan nyttes fullt ut.

Prosjekt som kan få midler fra andre offentlige instanser kan bli avslått.

Utbetaling/ferdigstilling

Delutbetaling av tilskudd kan skje når prosjektet er omtrent halvferdig. Sluttutbetaling skjer når tiltaket er ferdigstilt, ifølge godkjent plan og regnskap. Befaring skal holdes i forkant av utbetalingene.

Søkeren er pliktet å følge kommunen sine vilkår. Ved brudd på dette kan kommunen kreve tilbakebetaling av utbetalt tilskudd.

Tilskuddssatser

Prioritet: skala fra 1 til 10 (1 har lavest prioritet og lavest tilskuddssats).

Tilskuddssats: høyest tilskuddssats som kommunen kan tildele, og må stå i forhold til prioritet.

	Miljøtema	Prioritet	Tilskuddssats -inntil
Kulturlandskap	Verdifull innmark Med variert biologisk mangfold	10	60%
	Verdifull utmark Med variert biologisk mangfold	10	60%
	Restaurering av steingjerder	7	35%
	Andre tiltak - Fjerning av piggtråd	5	20%
Biologisk mangfold	Kystlynghei/Trua naturtyper	10	60%
	Slåttemark/slåttemyr	10	60%
	Biologisk verdifulle areal	10	60%
	Fjerne fremmede arter	10	60%
Kulturminne/kulturmiljø	Automatisk freda kulturminner	1	35%
	Verneverdige bygg	1	35%
	Andre kulturminner	1	35%
Friluftsliv	Turstier	5	35%
	Gjerdeklyvere og hundeposter*	10	35%
Avrenning til vann	Etablering rensepark/fangdammer	10	60%
	Vedlikehold av rensepark/fangdammer	10	60%
	Åpne lukka bekker	10	60%
	Avrenning veksthus	5	35%
	Erosjonssikring	5	35%
	Vegetasjon/kantsone vassdrag	10	60%
Utslipp til luft	Tak, eksisterende utvendig gjødsellager med lagerkapasitet for 10 mnd*	10	35%
Fellestiltak	Vannmiljøtiltak	10	70%
	Turstier	10	70%
	Biologisk mangfold	10	70%

*inntil kr. 150.000

*Sola kommune har både gjerdeklyvere og hundeposter til gratis utdeling

Innenfor miljøtema i tabellen over, vil kommunen prioritere fellestiltak som gjelder flere eiendommer og større områder framfor enkeltsøknader.

Tilskuddssatsen som er oppført i tabellen er maks tilskuddssats. Utbetaling av maks tilskuddssats gis når tiltaksverdien er stor for allmenheten.

Sola kommune vil oppfordre bønder spesielt til å søke om SMIL-midler for å etablere renseparker eller andre tiltak som etablering av kantsoner med busker og trær mot vassdrag for å hindre avrenning fra jordbruket for å nå mål om renere vannforekomster. Etablering av kantsoner med busker og trær er også med på å øke biologisk mangfold.

Renseparker reduserer næringsinnholdet i bekker og vil kunne være med på å redusere både fosfor og bakterieinnhold. Det vil derfor også kunne være ønskelig å anlegge renseparker i bekker som renner ut på strendene.

Åpning av bekker vil ha en positiv effekt både med hensyn til biologisk mangfold, men også gjennom økt mulighet for rensing av næringsstoff og avrenning fra landbruket. I søknader om støtte til å åpne lukka vannløp, skal områder som drenerer til prioriterte vassdrag også prioriteres.